

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบางพลี
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของเกษตรจังหวัด
ตัวชี้วัดที่ ๑.๗.๑ ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗(ฉบับปรับปรุง ปี ๒๕๖๗)

สารบัญ

	หน้า
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๑
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๔
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๖
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๐
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๐
๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว	๑๐
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๐
๒) ปริมาณการผลิต	๑๒
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๓
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๑๔
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๔
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๑๕
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๑๕
๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว่า	๑๖
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๖
๒) ปริมาณการผลิต	๑๖
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๗
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๑๘
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๘
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๑๘
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๒๐
๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มะม่วง	๒๐
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๐
๒) ปริมาณการผลิต	๒๑
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๒
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๒๕
๕) ต้นทุนการผลิต	๒๕
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๖
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๒๖
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ไข	๒๗
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๒๘

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑	๑
ภาพที่ ๒	๒
ภาพที่ ๓	๓
ภาพที่ ๔	๓
ภาพที่ ๕	๖
ภาพที่ ๖	๗
ภาพที่ ๗	๗
ภาพที่ ๘	๘
ภาพที่ ๙	๘
ภาพที่ ๑๐	๙
ภาพที่ ๑๑	๙
ภาพที่ ๑๒	๑๐
ภาพที่ ๑๓	๑๑
ภาพที่ ๑๔	๑๑
ภาพที่ ๑๕	๑๒
ภาพที่ ๑๖	๑๓
ภาพที่ ๑๗	๑๕
ภาพที่ ๑๘	๑๕
ภาพที่ ๑๙	๑๖
ภาพที่ ๒๐	๑๙
ภาพที่ ๒๑	๒๐
ภาพที่ ๒๒	๒๒
ภาพที่ ๒๓	๒๖
ภาพที่ ๒๔	๒๖

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑
ตารางที่ ๒	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๓	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๔	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔
ตารางที่ ๗	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔
ตารางที่ ๘	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕
ตารางที่ ๙	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๖
ตารางที่ ๑๐	แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗
ตารางที่ ๑๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
ตารางที่ ๑๒	แสดงพื้นที่การปลูกข้าว ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
ตารางที่ ๑๓	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสม อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒
ตารางที่ ๑๔	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒
ตารางที่ ๑๕	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ตารางที่ ๑๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ตารางที่ ๑๗	แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้ารายตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.	๑๖
ตารางที่ ๑๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร	๑๘
ตารางที่ ๑๙	แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา(ต่อไร่/รอบ/ปี)	๑๘
ตารางที่ ๒๐	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑

สารบัญตาราง(ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ ๒๑	แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.	๒๒
ตารางที่ ๒๒	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๒๕
ตารางที่ ๒๓	แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี ๒๕๖๕อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา (ต่อไร่/รอบ/ปี)	๒๕
ตารางที่ ๒๔	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๒๗
ตารางที่ ๒๕	แสดงประเด็นการวิเคราะห์ (SWOT) ตำบลบางพลี	๒๘

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

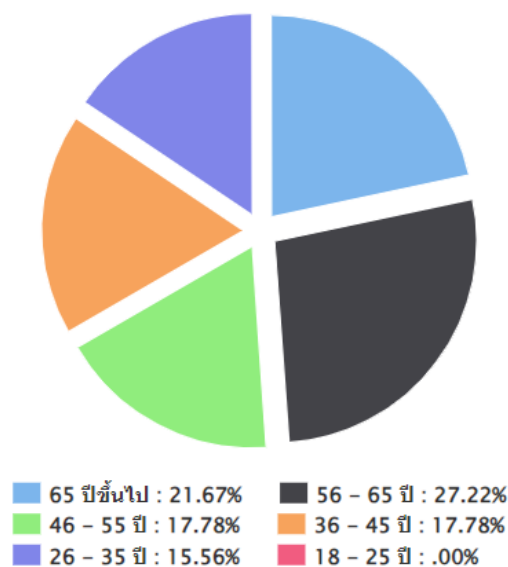
ตำบลบางพลี มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๘๐ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรอายุระหว่าง ๖๕ ปี จำนวน ๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๗รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๒และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๓๒ ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๘ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๙	๒๑.๖๗
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๙	๒๗.๒๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๒	๑๗.๗๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๒	๑๗.๗๘
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๘	๑๕.๕๖
๑๘ - ๒๕ ปี	๐	๐
รวม	๑๘๐	๑๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

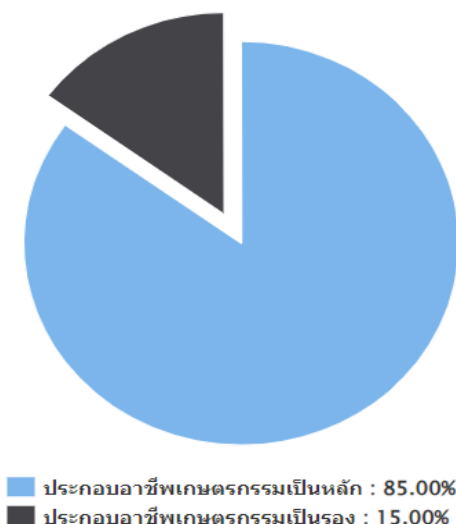
ตำบลบางพลี ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑๕๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๕ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๕๓	๘๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๗	๑๕

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

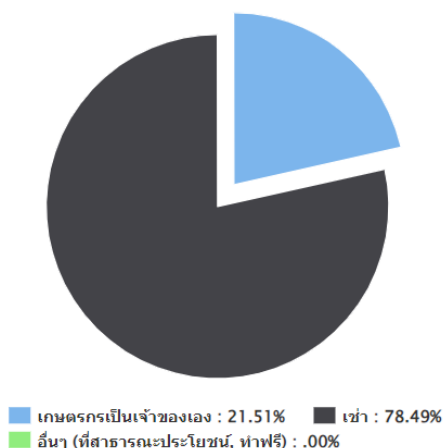
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางพลี ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๑ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๑๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๔๙ และอื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๓๗	๒๑.๕๑
เช่า	๑๓๕	๗๘.๔๙
อื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี)	๐	๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

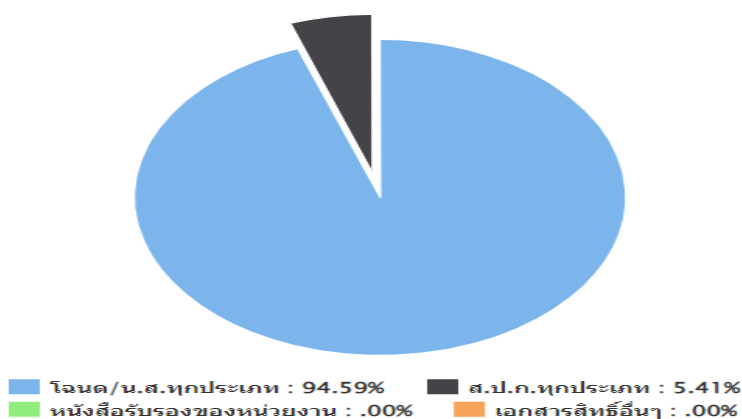
เกษตรกรเกษตรกร ตำบลบางพลี มีการถือครองที่ดินเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕๙ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท สป.ก. จำนวน ๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๑ และ แบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์(ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๓๕	๒	๐	๐	๓๗

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๗)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบางพลี มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๗ ราย สหกรณ์จำนวน ๐ แห่ง สมาชิก ๐ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ตำบลบางพลี	๑	๑๐	-	-	-	-	๑	๗	-	-	-	-
รวม	๑	๑๐	-	-	-	-	๑	๗	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบางพลี มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๐ ศูนย์ และ ศพก. เครือข่าย ๑ ศูนย์ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๐ ศูนย์ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๐ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๐ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏินูป	
ตำบลบางพลี	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
รวม	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบางพลี มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๕ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๐ ราย ประมงอาสา ๐ ราย และครูบัญชีอาสา ๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาสมัครเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ตำบลบางพลี	-	๒	-	-	-	๕	-	-	-
รวม	-	๒	-	-	-	๕	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบางพลี มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลบางพลี มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๐ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
ตำบลบางพลี	-	-	-
รวม	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้(เครือข่าย)การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบางพลี

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางบุญมี ชูศาสตร์

บ้านเลขที่ ๑๕/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบางพลี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน ในการผลิตแต่งกวางทดแทนการทำนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนในอาชีพการเกษตรต่อไป

แนวทางการพัฒนา :- ปรับปรุงและพัฒนาฐานการเรียนรู้มุ่งสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตตามความต้องการของตลาด

- พัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง บัญชีครัวเรือน ฯลฯ
- เป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอาชีพการเกษตรเพื่อความยั่งยืนสู่ Smart Farmer

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ :- สามารถผลิตแต่งกวางได้ตลอดทั้งปี

- ทำการเกษตรแบบผสมผสาน

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำ

๒. การทำบัญชีครัวเรือน

๓. การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อปลูกไม้ผล

๔. การเลี้ยงปลาเบญจพรรณ

หลักสูตรบังคับ๑. การทำน้ำหมักชีวภาพ

๒. เศรษฐกิจพอเพียง

๓. การทำนาแบบลดต้นทุน

หลักสูตรเสริม ๑. การทำน้ำยาล้างจาน, น้ำยาสระผม

๒. การทำฮอร์โมนไข่เร่งติดดอก

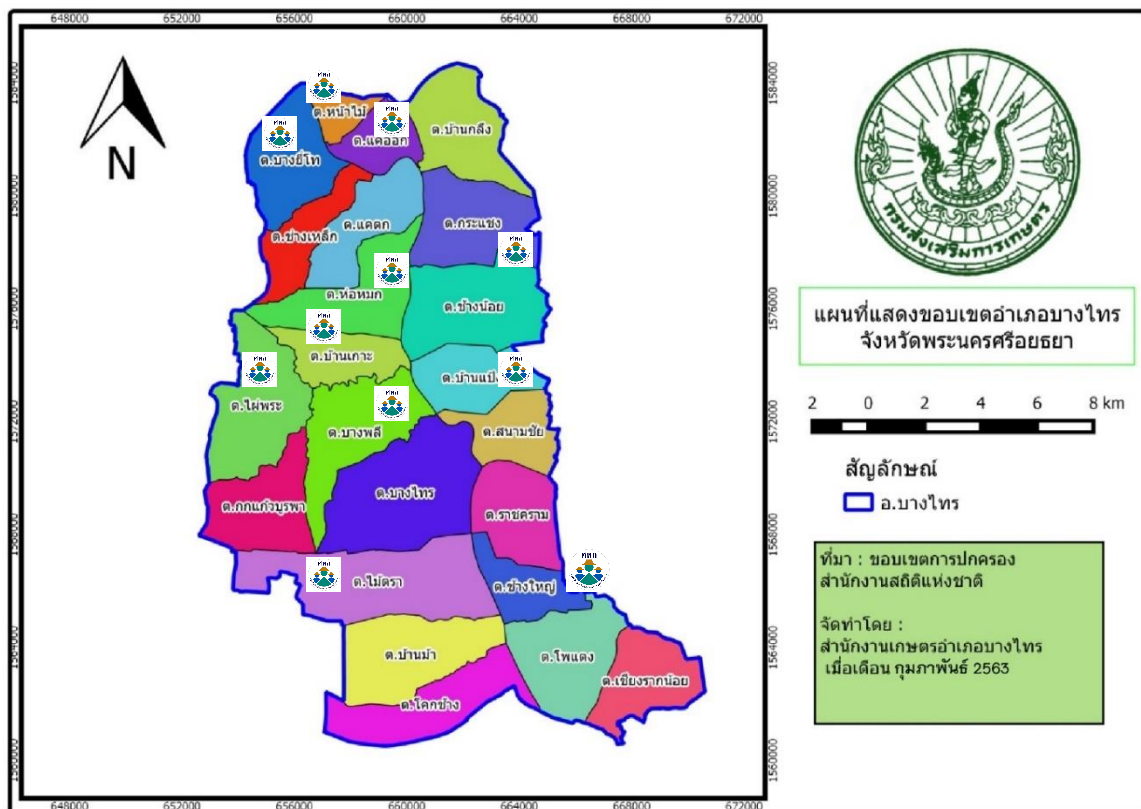
๓. การทำปุ๋ยหมักกองเตี้ย

๔. การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้

ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศพก.บางพลี เครือข่าย	เศรษฐกิจพอเพียง	๒	บางพลี	นางบุญมี ชูศาสตร์	๐๘๗-๓๒๖๑๔๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ตำบลบางพลี

ตำบลบางพลี มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๐ กลุ่ม

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอบางไทร เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๑๒๘,๐๐๓.๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๕๔ รองลงมาคือ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๑๐,๐๒๕.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๑ และ พื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน ๔,๙๓๒.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

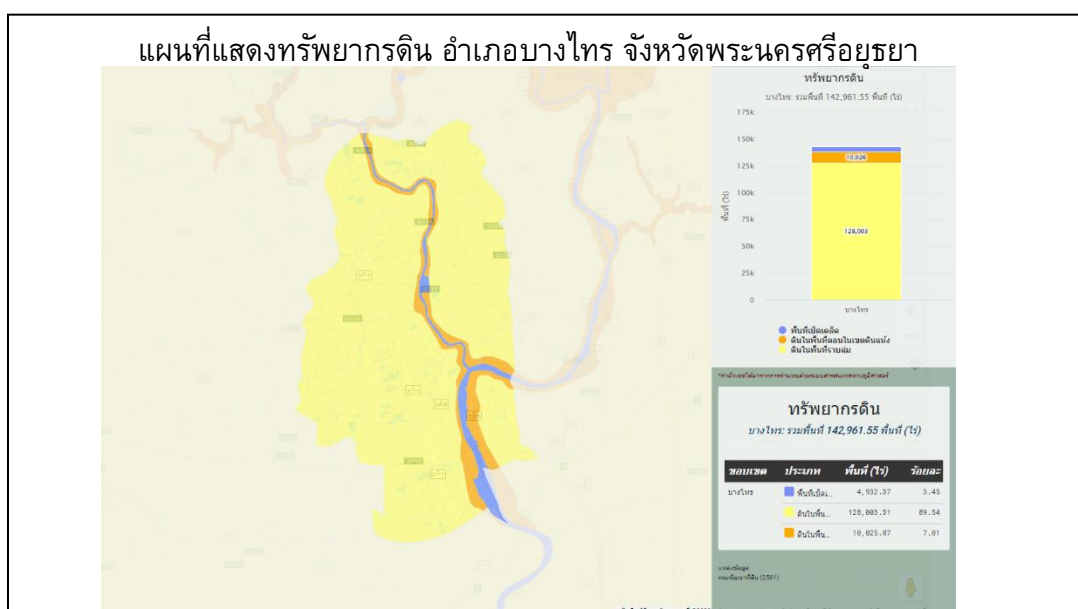
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๒๘,๐๐๓.๓๑	๘๙.๕๔
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๐,๐๒๕.๘๗	๗.๐๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๙๓๒.๓๗	๓.๔๕
รวม	๑๔๒,๙๖๑.๕๕	๑๐๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๗)

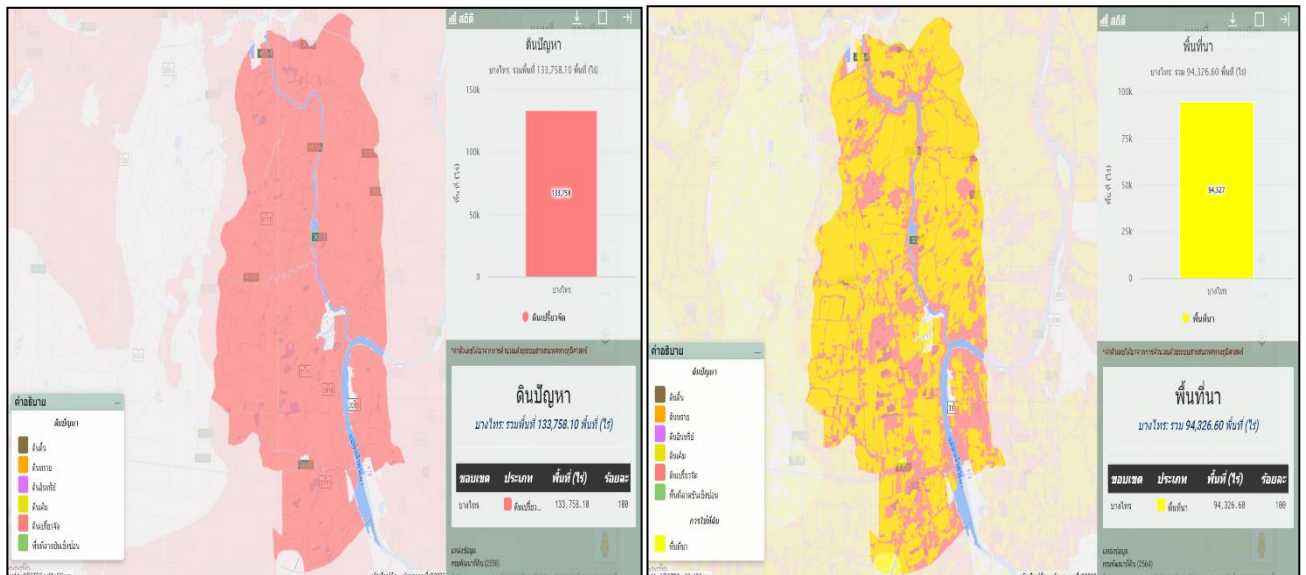
ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๕)

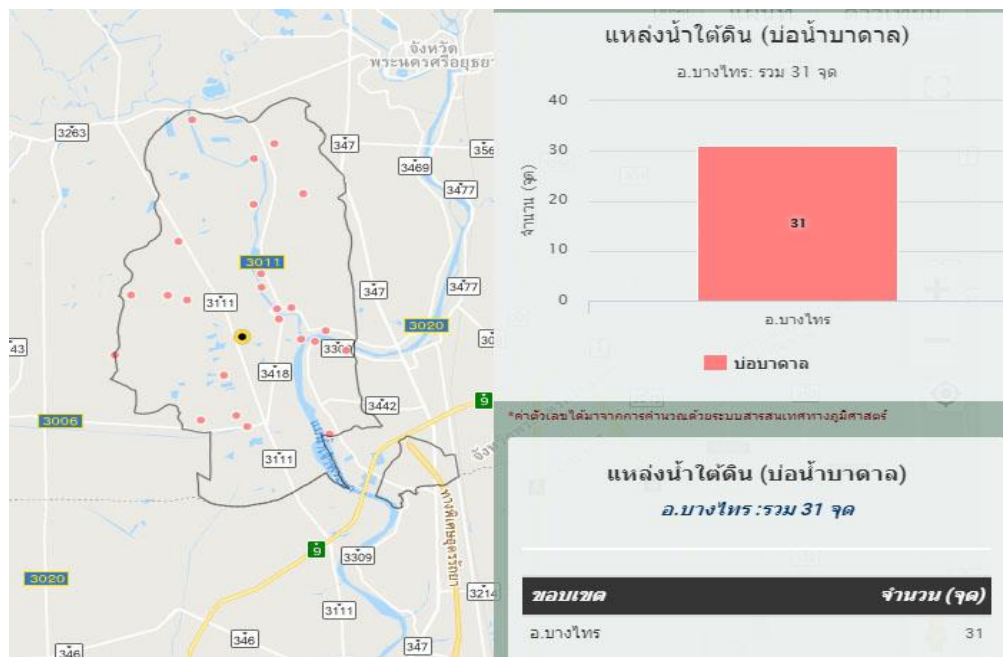

ภาพที่ ๘ แสดงการใช้พื้นที่ชุดดินปัญหา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๔)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลบางพลี เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๙.๐๒% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

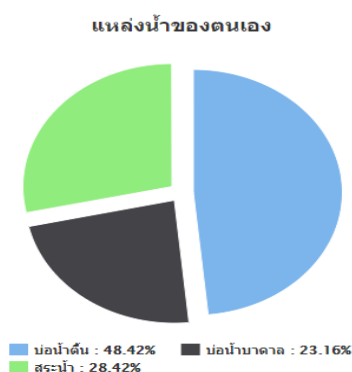
- แหล่งน้ำได้ดินบ่อนบาดาล ตำบลบางพลี รวมทั้งสิ้น ๐ บ่อ

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงแหล่งน้ำได้ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๕)

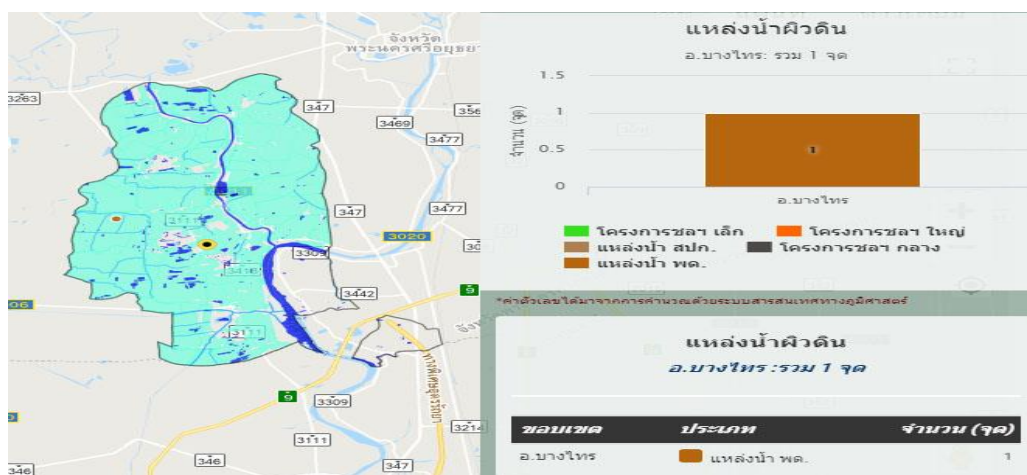

แหล่งน้ำ	ครัวเรือน	ร้อยละ
แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร		
แหล่งน้ำของตนเอง	93.00	3.06
บ่อน้ำดิน	46.00	48.42
บ่อน้ำบาดาล	22.00	23.16
สระน้ำ	27.00	28.42
แหล่งน้ำสาธารณะ	2,950.00	96.94
บ่อน้ำบาดาล	0.00	0.00
หนอง/สระ	15.00	0.50
คลองชลประทาน	2,910.00	96.29

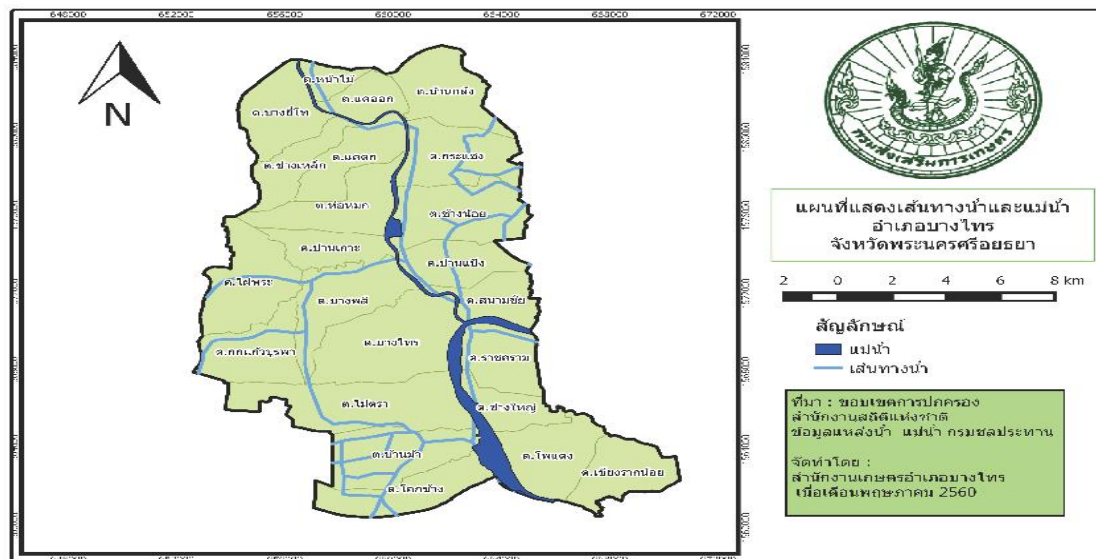

ภาพที่ ๑๐ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๒)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอบางไทรมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ...๑.. แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ...-... แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน-.... แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ..-.... แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน-.... แห่ง

ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑.๓ สีนค้ำเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI

- ไม่มี

๑.๔ สีนค้ำเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้ำข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

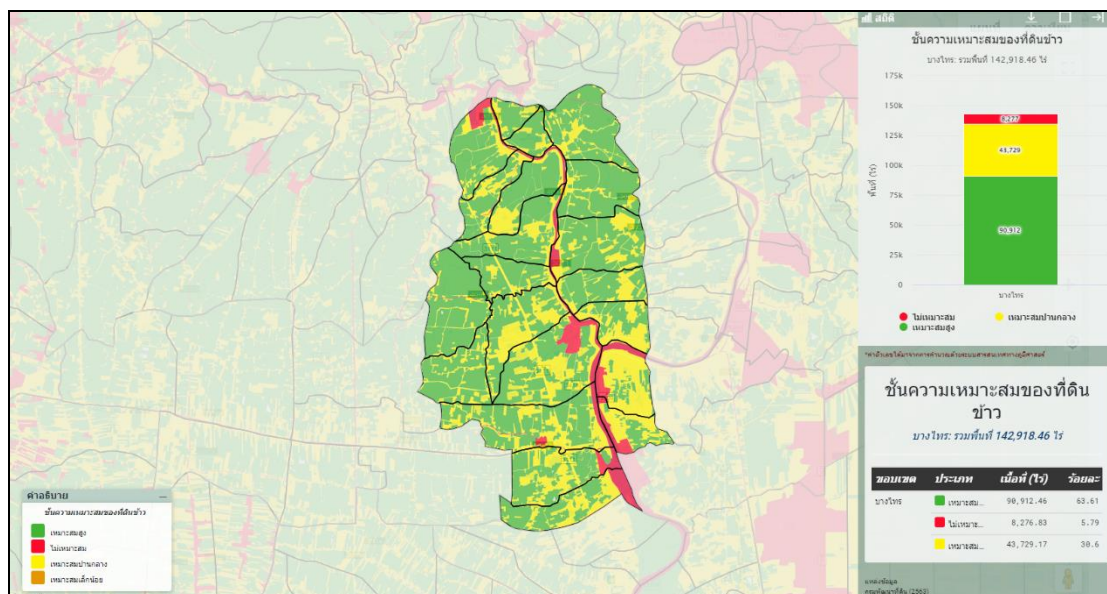
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบางพลี มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๘,๐๙๔.๖๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๓๙๖.๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๕๙๔.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน-..... ไร่ คิดเป็นร้อยละ-... และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐๓.๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๘

ตารางที่ ๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
ตำบลบางพลี	๔,๓๙๖.๒๔	๓,๕๙๔.๘๑	-	๑๐๓.๖๓	๘,๐๙๔.๖๘

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๔)

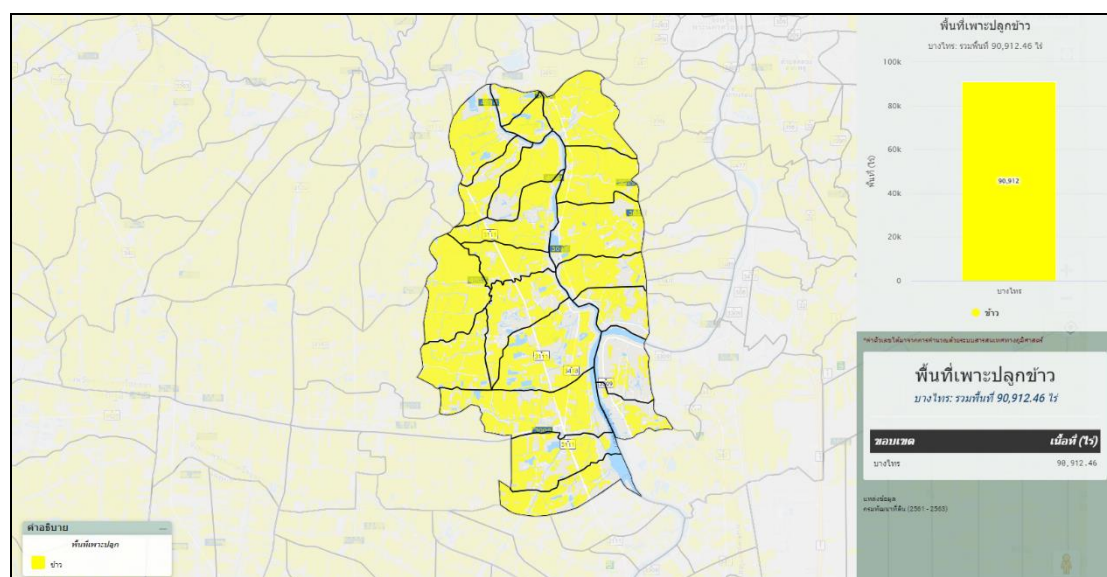
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบางพลี มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๔,๑๔๙.๖๘ ไร่

ตารางที่ ๑๒ แสดงพื้นที่การปลูกข้าว ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
บางพลี	๔,๑๔๙.๖๘
รวม	๔,๑๔๙.๖๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๗/ ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๗)

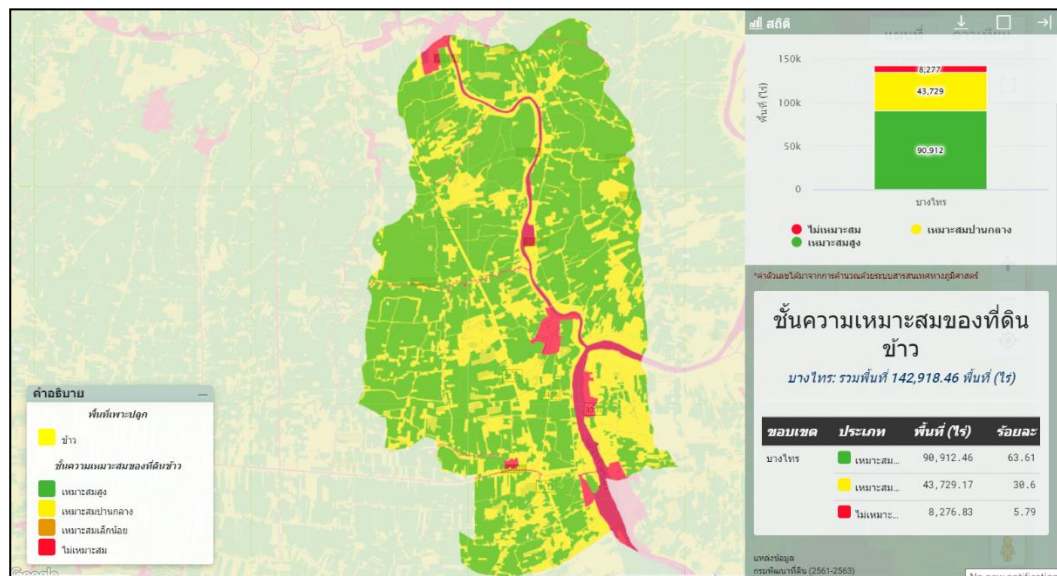
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลบางพลี มีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๔,๑๔๙.๖๘ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๑๔๙.๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ไร่ คิดเป็นร้อยละ ..-.... พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ...-.. ไร่ คิดเป็นร้อยละ ..-.... และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ...-.... ไร่ คิดเป็นร้อยละ-....

ตารางที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสม อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บางพลี	๔,๑๔๙.๖๘	-	-	-	๔,๑๔๙.๖๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางไทร

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางพลี มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๔,๒๙๒.๐๐ไร่ ๒๐๑ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว(ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่(ตัน)
บางพลี	๑๔๖	๔,๑๔๙.๖๘	๔,๑๖๗.๕๐	๓๓๑๙.๗๔๔	๐.๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางพลี มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว(นาปี)	←.....→			←	△			▽		→	△	→
ข้าว (นาปรัง)	←		▽	←.....→							←	→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางไทรมีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๗๕๐ บาทและพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๗๕๐ บาท

ตารางที่ ๑๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

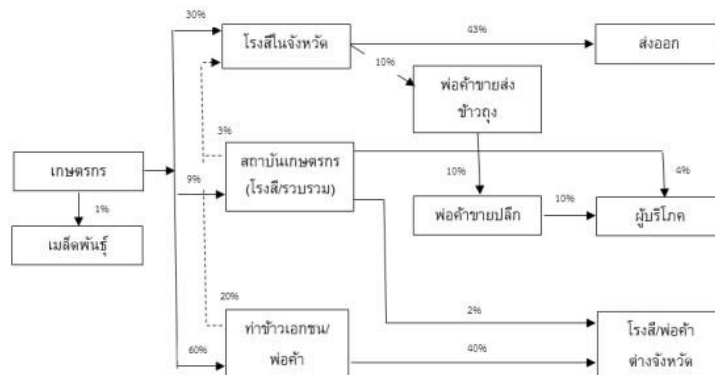
รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		ระบุชนิด/สูตรปุ๋ย	
	อัตราการใช้	ค่าใช้จ่าย (บาท)	อัตราการใช้	ค่าใช้จ่าย (บาท)		
ค่าพันธุ์ข้าว	๒๕ กก./ไร่	๕๐๐	๒๕ กก./ไร่	๕๐๐	-	หมายเหตุ
ค่าเตรียมดิน (ไถ-ตี-เทือก)	๓๕๐ กก./ไร่	๓๕๐	๓๕๐ กก./ไร่	๓๕๐	-	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๔๕๐ บาท/ไร่	๔๕๐	๔๕๐ บาท/ไร่	๔๕๐	-	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑	๒๕ กก./ไร่	๔๐๐	๒๕ กก./ไร่	๔๐๐	๑๖-๒๐-๐	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒	๒๐ กก./ไร่	๓๒๐	๒๐ กก./ไร่	๓๒๐	๕๖-๐-๐	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓	-	-	-	-	-	
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	-	-	-	-	-	
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด วัชพืช	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	-	
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด ศัตรูพืช	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	-	
ค่าแรงงานข้าว/หวานปุ๋ย/ พนสารเคมีเฉลี่ยต่อไร่	๒๙๐	๒๙๐	๒๙๐	๒๙๐	-	
ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	-	
ค่าขนส่ง	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	-	
ค่าเช่า	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-	
ค่าอื่นๆ	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๐	-	
รวม		๔,๗๕๐		๔,๗๕๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอบางไทร ส่วนใหญ่จะปลูกข้าวแข็ง (กข. ๔๑, กข. ๔๗, กข. ๕๗, กข. ๖๑, และพิษณุโลก ๒ ซึ่งข้าวพันธุ์เหล่านี้ เมื่อจำหน่ายแล้ว จะมีราคาประมาณ ๖,๕๐๐ – ๖,๙๐๐ บาท/ตัน ซึ่งจะแตกต่างจาก ข้าวที่เพาะปลูกไว้เพื่อสืบทอดพันธุ์ เช่น กข. ๔๓ และข้าวหอมปทุม ซึ่งจะมีราคาที่สูงกว่า (ราคาประมาณ ๘,๕๐๐ – ๘,๙๐๐ บาท/ตัน)

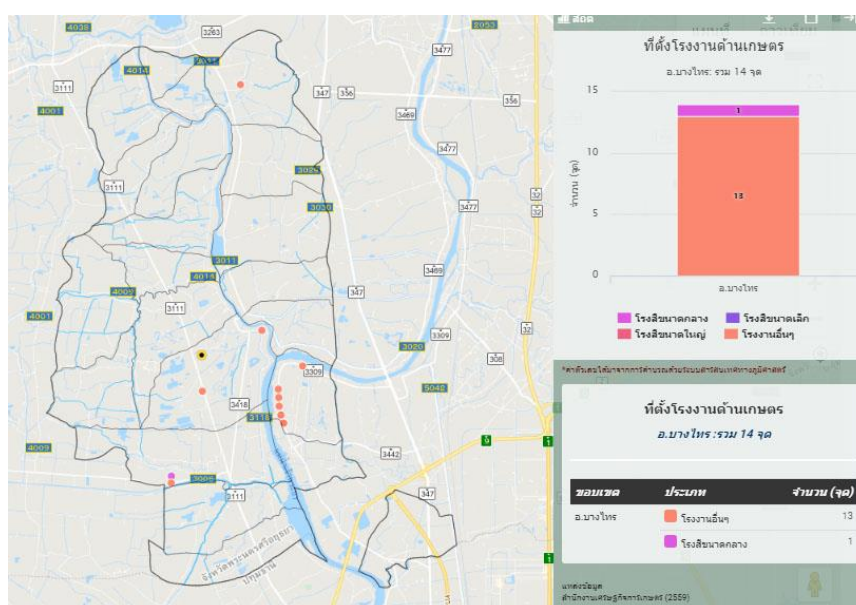
(๑) วิธีการตลาดของข้าว

ภาพที่ ๑๗ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-Map), พ.ศ. ๒๕๖๔

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบางไทร มีโรงสีข้าวขนาดกลาง รวม ๑ แห่ง

ภาพที่ ๑๘ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-Map), พ.ศ. ๒๕๖๔

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางพลี มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบ ในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๐ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๐ ราย

๑.๔.๒ ชนิดสินค้ากล้วยน้ำว้า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขัง มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ลักษณะดินเป็นดินร่วน หรือร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ ๕.๕-๗.๕) มีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกทรงเพื่อระบายน้ำ

(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า

ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร มีเกษตรกรพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๗ ครัวเรือน พื้นที่ ๑๒ ไร่

๒) ปริมาณการผลิต

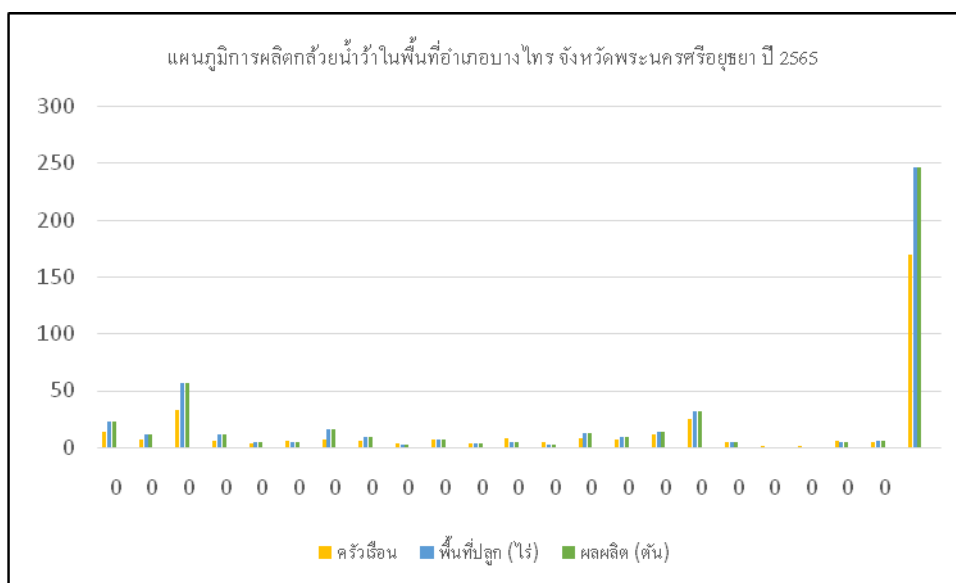
ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร ผู้ปลูกกล้วยน้ำว้าจำนวนมาก โดยเป็นการปลูกแบบพื้นที่ข้างบ้าน สวนขนาดเล็ก หรือหัวนา พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๑๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือหมู่ที่ ๒ รองลงมาคือหมู่ที่ ๔ จำนวน ๒ ไร่ และหมู่ที่ ๓ จำนวน ๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้ารายตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
บางพลี	๗	๑๒	๑๒

* ผลผลิตกล้วยน้ำว้าเฉลี่ย ๑ ตัน/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

กล้วยชอบอากาศร้อนชื้น ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๔ องศาเซลเซียส จะชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นดินฟ้าอากาศของประเทศไทย จึงเหมาะแก่การปลูกกล้วยมาก กล้วยชอบดินปนทรายที่มีลักษณะร่วน มีการระบายน้ำและอากาศหมุนเวียนได้ดี หากมีหน่อมากเกินไป ควรเอาออกบ้าง เพื่อมิให้แย่งอาหารจากต้นแม่ ควรเก็บหน่อไว้สัก ๑ - ๒ หน่อ เพื่อให้เป็นตัวพุ่มต้นแม่ การกำจัดหน่ออาจใช้เสียมคมๆ หรือมีดแซะลงไป หรือใช้มีดตัดแล้วคว้านหน่อที่อยู่เหนือดิน แล้วหยอดน้ำมันก๊าดที่บริเวณจุดเจริญ เพื่อยับยั้งการเจริญต่อไป ถ้ากล้วยอยู่ระหว่างออกดอกไม่ควรแซะหน่อ เพราะจะกระทบกระเทือนถึงต้นได้เกษตรกรส่วนใหญ่นิยม ซื้อท่อนพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ และบางรายซื้อต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะได้ต้นพันธุ์ที่ปลอดโรค มีคุณภาพ ตรงตามพันธุ์เดิม และควรเลือกต้นกล้าที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดิน ไถพโลกลกลับดินลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ตากดินนาน ๗-๑๐ วัน เพื่อกำจัดวัชพืชจากนั้นใส่ปุ๋ยหมักที่ขยายเชื้อไตรโคเดอร์มาอัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กรัมต่อหลุม ป้องกันโรคตายพราย และไถพรวนกลับ ถ้าพื้นที่เป็นดินเหนียวหรือบริเวณที่มีน้ำท่วมขังควรยกร่อง และปลูกบนแนวสันร่อง ระยะที่เหมาะสมคือ ๒.๕ x ๒.๕ เมตร จำนวนต้นเฉลี่ย ๒๐๐ -๒๕๐ ต้น/ไร่

(๓) การปลูก

ปลูกด้วยหน่อใบแคบ หรือต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะปลูกเลี้ยงเนื้อเยื่อโดยเตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ผสมดินปุ๋ยคอกจำนวน ๕ กิโลกรัม และปุ๋ยร็อคฟอสเฟส จำนวน ๕๐ กรัม เข้าด้วยกันใน หลุมให้สูงประมาณ ๒ ใน ๓ ของหลุม ยกถุงกล้าต้นไม้วางในหลุมโดยระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อยใช้มีดที่คมกรีดถุงจากก้นถุงขึ้นมาถึงปากหลุมทั้ง ๒ ด้าน (ซ้ายและขวา) จากนั้นดึงถุงพลาสติกออกโดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่เหลือลงในหลุม กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น คลุมดินบริเวณโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือหญ้าแห้ง และรดน้ำให้ชุ่ม

(๔) ระบบการให้น้ำ

ปริมาณของการให้น้ำขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ความชุ่มชื้นของดิน ปริมาณลมที่พัดผ่าน จะทำให้การคายน้ำมาก จึงไม่ควรปล่อยให้ผิวหน้าดินแห้งติดต่อกันเป็นเวลานาน เนื่องจากรากจะหาอาหารอยู่บริเวณผิวดิน จึงทำให้หยุดชะงักการเจริญเติบโต โดยปริมาณน้ำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกล้วยอยู่ระหว่าง ๑๗-๒๐ ลิตร ต่อต้นต่อวัน

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งหน่อกล้วยน้ำว้า : สามารถตัดแต่งหน่อหลังจากปลูกประมาณ ๓ - ๔ เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบ ๆ โคนให้ตัด ไปเรื่อยจนกว่าจะเริ่มออกปลี หรือหลังปลูกแล้วประมาณ ๗ - ๘ เดือน ควรมีการไว้หน่อทดแทน ๑ - ๒ หน่อ โดยหน่อที่ ๑ และที่ ๒ ควรมีอายุห่างกันประมาณ ๔ เดือน เพื่อให้ผลกล้วยมีความอุดมสมบูรณ์ โดย เลือกหน่อที่อยู่ในทิศทางที่ตรงกันข้าม

การตัดแต่งใบกล้วยน้ำว้า : ควรทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่ และใบที่เป็นโรคออก ตัดให้เหลือประมาณ ๗ - ๑๒ ใบ เพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี เพื่อใช้ใบปรุงอาหารและเพิ่มความเจริญเติบโตของผลกล้วย

(๖) การใส่ปุ๋ย

ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัม ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง ๆ ละ ๒๕๐ กรัม

ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูก ๑ สัปดาห์ ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๒ ใส่หลังจากครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๓ ใส่หลังจากครั้งที่ ๒ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๔ ใส่หลังจากครั้งที่ ๓ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว เริ่มต้นด้วยการตัดเครือกล้วยหลังจากกล้วยออกปลี ๑๐๐-๑๒๐ วัน แล้วตัดแบ่งเป็นหวีบ่มให้สุก โดยเรียงกล้วยทับกัน ๓-๕ ชั้น คลุมด้วยผ้าพลาสติกไว้ ๒๔ ชั่วโมง แล้วเปิดผ้าออก วางพักไว้ ๔-๖ วัน แต่หากระยะเวลาในการขนส่งนาน อาจตัดกล้วยเมื่อความแก่ประมาณ ๗๕% การดูลักษณะความอ่อนแก่ของกล้วยจากลักษณะผล เช่น ดูขนาดลูกกล้วย เหลี่ยมกล้วย หรือใช้วิธีการนับอายุจากวันแทงปลี หรือวันตัดปลี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากตัดเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปลอ่ยให้ยางไหลจนแห้ง ทำความสะอาดผลหรือบริเวณปลายผลที่มีกลีบแห้งติดอยู่ออกให้หมด แยกเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ อย่างระมัดระวังอย่าให้รอยตัดซ้ำ คัดเลือกผลที่มีรอยตำหนิ หวีที่ไม่ได้ขนาดออก จุ่มในน้ำผสมสารโรอาเบนดาโซล แล้วผึ่งลมหรือเป่าให้แห้ง จากนั้นนำไปยังโรงเรือนเพื่อคัดขนาดบรรจุ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. โรคตายพราย (Panama disease หรือ Fusarium wilt) เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum* f. sp. *Cubense* เข้าทำลายราก และมีการเจริญเข้าไปในท่อน้ำ ท่ออาหาร ทำให้เกิดอุดตัน ใบจึงมีอาการขาดน้ำ เหี่ยวเฉา และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หักพับ การเจริญจะชะงักงัน และตายในที่สุด โรคนี้สามารถระบาดไปทางดิน ดังนั้นต้นที่อยู่ในบริเวณนั้นจะถูกโรคนี้ทำลายหมด จึงควรทำความสะอาดโคนกอกล้วย อย่าให้รก ทำทางระบายน้ำให้ดี และรดด้วยแคปแทน ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๒. โรครากเน่าและต้นกล้าเหี่ยวสาเหตุ : เชื้อรา *Fusarium oxysporum*

ลักษณะอาการ : ต้นกล้าแสดงอาการเหี่ยว บริเวณรากบางส่วนเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีน้ำตาล พบในช่วงอนุบาลต้นกล้าในเรือนเพาะชำการป้องกันกำจัด ได้แก่ ใช้วัสดุเพาะกล้าที่เป็นขุยมะพร้าว ชี้เถ้าแกลบ หรือวัสดุอื่น ผสมกับดินปลูกในอัตราส่วนที่พอเหมาะควรแยกต้นกล้าที่เริ่มแสดงอาการเหี่ยวออกจากต้นปกติ และรีบเปลี่ยนวัสดุปลูกใหม่ก่อนปลูกจุ่มต้นกล้าในสารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ ฟอสอีทิล อะลูมิเนียม หรือฟิซีเอ็นบี ผสมอีทีโดเซโซล เพื่อยับยั้งการเจริญของเชื้อราสาเหตุที่อาจปนเปื้อนอยู่บนกล้ารวมทั้ง ผสมเชื้อราปฏิปักษ์ไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma harzianum*) ในวัสดุเพาะกล้า

๓. ตัวงวงงเจาะต้น (banana stem weevil) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Odoiporus olivier* (Coleoptera: Curculionidae) ลักษณะทั่วไป ตัวเต็มวัยมีสีดำเลื่อมเป็นมัน ขนาดลำตัวยาว ๑.๕-๒ เซนติเมตร มีขนาดใหญ่กว่าตัวงวงงไข่มุก ลักษณะการทำลาย หนอนกัดกินเนื้อเยื่อต้นกล้วยเข้าไปถึงไส้กลางลำต้น ภายนอกมองเห็นเป็นรูพรุนทำให้ต้นกล้วยตาย หากเข้าทำลายในระยะใกล้ออกปลีจนถึงตกเครือจะทำให้เครือหักพับกลางต้น หรือเหี่ยวเฉายืนต้นตาย

การป้องกันกำจัด ได้แก่

-นำต้นกล้วยที่ตัดแล้วออกนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่อาศัยของตัวงวงงเจาะลำต้น

-ตัดต้นกล้วยที่เก็บเกี่ยวแล้วบริเวณโคนต้นยาวประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ผ่าครึ่งแล้ววางหน้าที่ผาดัดผิวดิน ใช้ใบกล้วยคลุมไว้ เพื่อให้ท่อนกล้วยคงความสดนานขึ้น วางไว้อย่างน้อย ๒๐ จุด โดยทิ้งช่วงห่างระหว่างต้น ๒๐ ต้น ตรวจนับจำนวนแมลงทุก ๓-๔ วัน ถ้าพบแมลงมากกว่า ๔ ตัวต่อกับดัก แสดงว่ามีการระบาด ควรฉีดพ่นสารเคมีฆ่าแมลง

-ใช้สารเคมี เช่น ไบเฟนทรีน ฟิโปรนิล หรือโปรไทออส ตามอัตราที่แนะนำตามฉลาก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางพลี มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ตารางที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←→ △							←→ ▽				

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางไทร มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๗,๒๔๐ บาท

ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา(ต่อไร่/รอบ/ปี)

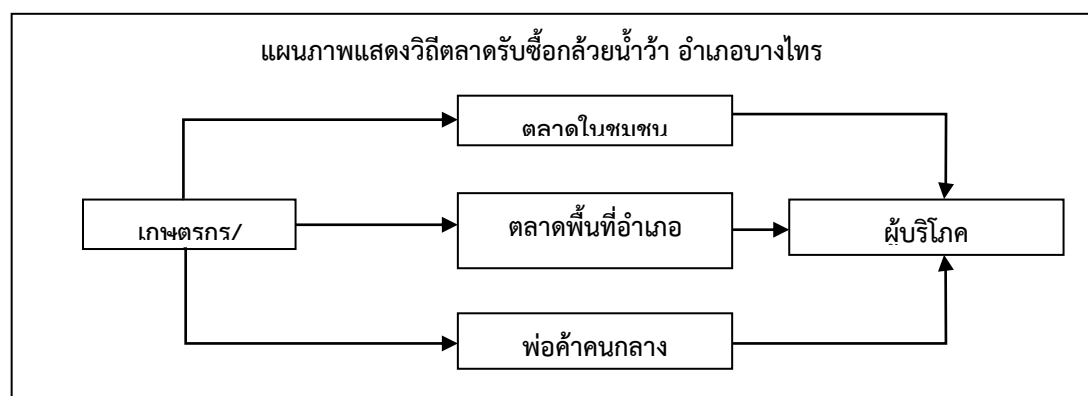
รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถพรวน	๒๕๐	
หน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้า	๓,๐๐๐	ระยะปลูก ๒.๕ x ๒.๕ เมตร
ค่าจ้างปลูก	๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๓๐๐	
ปุ๋ยเคมี๕๐.....กก./ไร่(....๓... ครั้ง)	๑,๔๐๐	
ปุ๋ยอินทรีย์๕๐.....กก./ไร่(....๒...ครั้ง)	๓๕๐	
ให้น้ำครั้ง/เดือน	๑,๐๐๐	
เก็บเกี่ยวกลักริมละ บาท	๖๐๐	๓๐๐ บาท/คน
รวม	๗,๒๔๐	

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

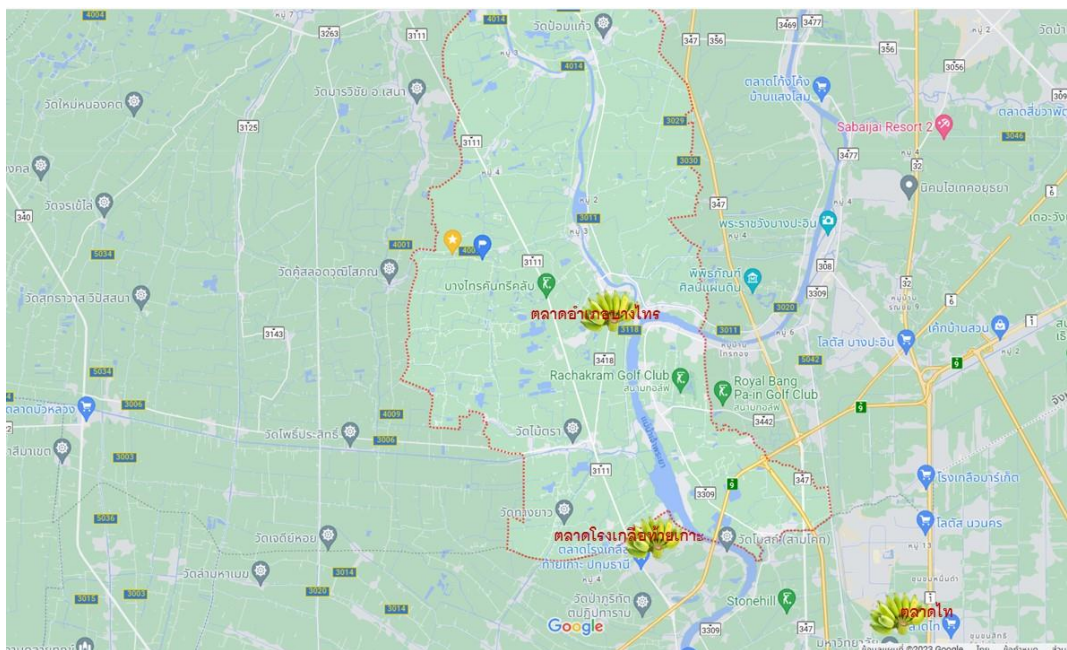
จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง โดยบางรายมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต และเกษตรกรจะแบ่งผลผลิตบางส่วนไว้บริโภคในครัวเรือน

ภาพที่ ๒๐ วิถีตลาดของกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
 การจำหน่ายกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรในอำเภอบางไทรเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับ
 ผู้ซื้อโดยตรง/รถเร่ บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ ๒๑ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางไทร ไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มะม่วง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินเกือบทุกสภาพ พื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ดอน น้ำไม่ท่วมขัง กรณีพื้นที่
 เป็นที่ลุ่มจะต้องยกทรงเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง และดินควรเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวที่มีความ
 อุดมสมบูรณ์ สามารถระบายน้ำได้ดี และควรมีดินความเป็นกรดต่างอยู่ระหว่าง (pH) ๕.๕-๗.๕

(๒) พื้นที่ปลูกมะม่วง

ตำบลบางพลี มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๕ ครัวเรือน ๕.๕ ไร่

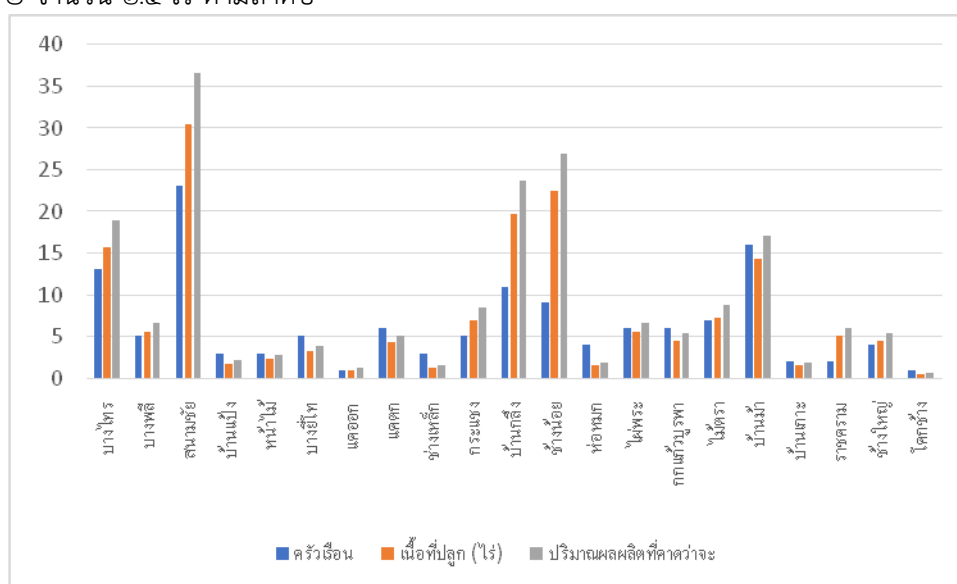
ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

พันธุ์พืช	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
มะม่วงแรด	๔	๔	๓
มะม่วงเขียวเสวย	๑๖	๑๖	๒๐.๒๔
มะม่วงน้ำดอกไม้	๑๐	๑๑	๑๕
มะม่วงอกร่อง	๒	๒	๓.๗๕
มะม่วงโชคอนันต์	๑	๑	๐.๕
มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง	๒	๒	๒
มะม่วงแก้วขมิ้น	๒	๒	๒.๒๕
มะม่วงพันธุ์อื่นๆ	๔	๔	๗.๕
ไม่ระบุ	๙๖	๑๐๓	๑๐๕
รวม	๑๓๗	๑๔๕	๑๕๙.๒๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖/ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, ๒๕๖๕

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางพลี มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๕.๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๓ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๒ จำนวน ๒.๕ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖/ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, ๒๕๖๕

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

อำเภอ	ครัวเรือน	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว(ตัน)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย (ตัน)
บางพลี	๕	๕.๕	๕.๕	๖.๖๐	๑.๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖/ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, ๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ใช้ต้นพันธุ์ที่ได้จากการขยายพันธุ์ด้วยการติดตา การตอน หรือการทาบกิ่ง ซึ่งจะได้ต้นพันธุ์ที่ตรงตามพันธุ์เดิม และเลือกต้นพันธุ์ที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ต้นกล้าสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน

ดินที่เหมาะสมคือ ดินร่วน ร่วนเหนียว หรือร่วนปนทราย มีอินทรียวัตถุมาก ระบายน้ำและถ่ายเทอากาศดี ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง เช่น ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำต่างๆ ต้องยกร่องเช่นเดียวกับการปลูกไม้ผลอย่างอื่น เพื่อไม่ให้น้ำท่วมถึงโคนต้นได้ ขนาดของร่องกว้างอย่างน้อย ๖ เมตร ร่องน้ำกว้างอย่างน้อย ๑.๕ เมตร เมื่อขุดยกร่องเสร็จแล้ว ให้ปรับปรุงดินให้ร่วนซุย โดยการขุดตากดิน ใส่ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก หรือถ้าดินเหนียวมากให้โรยปูนขาวลดความเป็นกรดของดิน

(๓) การปลูก

- ระยะปลูกที่เหมาะสม ในพื้นที่ลุ่ม ระหว่างต้น ๔-๕ เมตร ขนาดหลุมกว้าง ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกเป็นช่วงต้นฤดูฝน (ปลายเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม) แต่หากมีน้ำชลประทานสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

- เตรียมหลุม ขนาดหลุมกว้าง ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ระยะห่าง ๔x๖ เซนติเมตร ปลูกกลางร่อง ระยะห่างระหว่างต้น ๔-๕ เมตร ใส่ปุ๋ยคอกรองก้นหลุม อัตรา ๒-๕ กิโลกรัม และปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐๐ - ๓๐๐ กรัมต่อหลุม

- นำต้นมะม่วงลงกลางหลุม ใส่ดินให้เต็มหลุม ปักไม้ยึดลำต้น รดน้ำให้ชุ่ม และคลุมโคนต้นด้วยฟางแห้ง เพื่อเป็นการรักษาความชื้น

(๔) ระบบการให้น้ำ

วิธีการให้น้ำมี ๒ วิธี

๑. การใช้ระบบให้น้ำแบบหัวเหวี่ยงเล็ก(มินิสปริงเกอร์) การปฏิบัติงานทำได้สะดวก ประหยัดแรงงานและพืชได้น้ำสม่ำเสมอ

๒. การให้น้ำแบบสายยางรดหรือแบบปล่อยตามร่องขนาดเล็ก มีต้นทุนต่ำกว่าระบบแรก แต่ควบคุมปริมาณน้ำที่พืชได้ยาก ไม่สม่ำเสมอ ใช้น้ำและเวลามากกว่าระบบหัวเหวี่ยงเล็ก

ความถี่ของการให้น้ำขึ้นอยู่กับเนื้อดินและสภาพอากาศ ดินที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายให้น้ำ ๒-๓ วันต่อครั้ง เนื้อดินเป็นดินเหนียวให้น้ำ ๔-๕ วันต่อครั้ง อาจใช้วิธีสังเกตจากความชื้นดิน และสภาพของใบมะม่วง ประกอบการวางแผนให้น้ำก็จะได้ผลดียิ่งขึ้น และในช่วงก่อนมะม่วงออกดอก จะต้องงดให้น้ำจนกว่ามะม่วงเริ่มแทงช่อดอกแล้ว จึงจะเริ่มให้น้ำอีก ซึ่งหลังจากการปลูกใหม่ ถ้าฝนไม่ตก ควรรดน้ำให้ทุกวัน และค่อยๆ ห่างขึ้นเป็น ๓ - ๔ วันต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งกิ่ง เป็นการจัดทรงหรือสร้างทรงพุ่มมะม่วง และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยตัดแต่งกิ่งแบบเปิดกลางทรงพุ่ม ควบคุมความสูงในระยะที่ทำงานได้สะดวก ๒.๕-๓ เมตร ความกว้างทรงพุ่มประมาณ ๔ เมตร เพื่อเพิ่มผลผลิต เน้นทรงพุ่มโปร่ง แสงส่องผ่านได้ โดยเลือกลำต้นหลัก ๑ ลำต้น ความสูง ๗๕-๑๐๐ เซนติเมตร ทำลายตายยอด ทำให้ตาข้างผลิเกิดเป็นกิ่งแขนง คัดเลือกกิ่งไว้ในทิศทางที่ต้องการ ๓-๕ กิ่งและเลือกกิ่งไว้อีก ๒-๓ ครั้ง ตามขนาดทรงพุ่มที่ต้องการ โดยขนาดพุ่มต้นควรคำนึงถึงความสะดวกในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่งที่ไม่ต้องการออก เช่น กิ่งที่โรคและแมลงทำลาย กิ่งกระโดง กิ่งไขว้ กิ่งไม่สมบูรณ์ กิ่งที่ผลิบริเวณ ปลายกิ่งที่แน่นมากเกินไปออก

(๖) การใส่ปุ๋ย

มะม่วงอายุ ๑-๒ ปี ในช่วงต้นฤดูฝน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง โดยขุดรอบโคนต้น ใส่ปุ๋ย แล้วกลบดิน หรือใส่ปุ๋ยยูเรีย ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร รดที่ต้นกล้าเดือนละ ๒ ครั้ง จะช่วยให้ต้นกล้าเจริญเติบโตได้ดี และใส่ปุ๋ยตามระยะการเจริญ

- ระยะบำรุงต้น หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตและตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น
- ระยะเร่งสร้างดอก ก่อนดอกมะม่วงออก ๒-๓ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น ถ้าต้นอายุมาก ให้ใส่ปุ๋ยคอกเพิ่ม ๒-๔ กิโลกรัม/ต้น
- ระยะบำรุงผล หลังดอกบาน ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น
- ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ก่อนเก็บเกี่ยว ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตอายุประมาณ ๑๒๐ วันหลังจากดอกบาน โดยวิธีเก็บสามารถเก็บด้วยมือ หรือใช้ตระกร้อติดใบมีดตัดข้าวและควมมีข้าวยาวไม่น้อยกว่า ๑-๒ นิ้วเพื่อป้องกันยางไหล นำผลใส่ตระกร้า ไม่ควรวางผลมะม่วงลงพื้นดิน และตากแดด ช่วงเวลาในการเก็บควรเก็บในช่วงเช้า บ่าย หรือเย็น ไม่ควรเก็บผลมะม่วงในช่วงแดดจัด

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวผลที่อายุเหมาะสม และระมัดระวังการชอกช้ำและการสูญเสีย
 - ลดอุณหภูมิโดยใช้พัดลมเป่าระบายความร้อน เพื่อยืดอายุการเก็บรักษา
 - หลังเก็บเกี่ยวประมาณ ๑ เดือน ตัดแต่งกิ่งให้เสร็จพร้อมกันในแต่ละแปลง หลังตัดกิ่ง ๒ สัปดาห์
- พ่นปุ๋ยโพแทสเซียมในเตรท (๑๓-๐-๔๖) อัตรา ๒๐๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อให้แตกใบอ่อนพร้อมกัน
- กำจัดวัชพืชที่ปกคลุมพื้นที่สวน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. โรคแอนแทรคโนส (anthracnose : Colletotrichum gleosporiodes, Penz) เข้าทำลายกับทุกส่วนของต้น อาการบนใบจะเห็นเป็นจุดๆ สีน้ำตาลดำ และขยายตัวออกเป็นแผลแห้งๆ ขอบแผลมีสีเข้ม ที่ใบ กิ่ง ช่อดอก และผล ทำให้ใบเป็นรูพรุนทั่วไป ถ้าเป็นกับใบอ่อนหรือยอดอ่อน จะทำให้ใบบิดเบี้ยวและยอดแห้ง ถ้าเกิดที่ดอกจะทำให้ดอกร่วง ถ้าเกิดกับผลอ่อนจะทำให้ผลนั้นแฉะแฉกรื่น ไม่เจริญเติบโต ส่วนผลที่มีขนาดเล็ก ถ้าเป็นโรคนี้อาจร่วงไปเลย

การป้องกันและกำจัด

ตัด ทำลาย และพ่นสารกันเชื้อรา เช่น ไซเนบ (Zinep), แมนเซทดี (Manzate-D), หรือ เบนเลท ๕๐ จำนวน ๑๐-๑๒ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทุกๆ ๗-๑๐ วัน โดยเฉพาะในระยะที่มีอากาศชุ่มชื้นมาก เช่น ในฤดูฝน

๒. โรคช่อดอกดำ (Blossom Blight) สาเหตุเกิดจากเชื้อราหลายชนิด ได้แก่ *Colletotrichum* sp., *Fusarium* sp., *Cladosporium* sp., *Alternaria* sp. และ *Pestalotiopsis* sp. ลักษณะอาการของโรค ก้านช่อดอกเกิดเป็นปื้นเนื่องจากรอยแผลเล็กๆ เชื่อมติดต่อกัน และลุกลามไปยังฐานช่อดอก ทำให้ช่อดอกแห้งดำทั้งช่อการแพร่ระบาด ระบาดมากในสภาพที่มีฝนตกชุก และดอกเริ่มบานและปริมาณเพลี้ยไฟค่อนข้างสูง

การป้องกันและกำจัด

๑) สำรวจเพลี้ยไฟอย่างสม่ำเสมอ และกำจัดเพลี้ยไฟก่อนดอกบาน

๒) ถ้าเริ่มสังเกตพบอาการโรค ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชชนิดพ่น เช่น เบนโนมิล คาร์เบนดาซิม ไธโอเบนดาโซล และ อะซ็อกซีส-โตรบิน เป็นต้น เพื่อป้องกันการติดยาของเชื้อรา ควรพ่นสลับกับสารประเภทสัมผัสเช่น แมนโคเซบ

๓. เพลี้ยจักจั่นมะม่วง (Mango hopper: *Idiocerus* spp.)

เข้าทำลายมะม่วงตั้งแต่เริ่มออกดอก โดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากดอกและช่อดอก ทำให้ดอกร่วงหล่น ถ้าดูดน้ำเลี้ยงที่ผลอ่อนก็จะทำให้ผลอ่อนร่วงหล่น มะม่วงไม่ค่อยติดผล เพลี้ยจักจั่นมะม่วงยังถ่ายทอดที่มีลักษณะเป็นน้ำหวานออกมาติดอยู่ตามใบ เป็นอาหารของราดำ ทำให้ราดำ ระบาดจับอยู่ตามใบมะม่วง ทำให้ใบมะม่วงสังเคราะห์อาหารได้น้อยลง

การป้องกันและกำจัด

ให้พ่นสารเคมี เช่น เซฟวินทุก ๗ วัน โดยเริ่มต้นเมื่อมะม่วงเริ่มแตกช่อดอก แต่งเว้นการพ่นสารเคมีเมื่อดอกมะม่วงกำลังบาน และเมื่อเห็นว่ามะม่วงติดผลดีแล้ว นอกจากวิธีที่กล่าวแล้ว ยังอาจไล่ให้เพลี้ยจักจั่นหนีไปได้ โดยการสูมควันที่โคนต้นมะม่วงให้มีควันมากๆ ส่วนการกำจัดโดยใช้ยาฆ่าแมลงนั้น ให้ทำก่อนที่จะระบาดมาก หรือทำในระยะที่ยังเป็นตัวอ่อน จะสามารถกำจัดได้ง่าย ถ้าปล่อยไว้จนเป็นตัวแก่จะมีปีกบินหนีไปยังต้นอื่น เมื่อคนเดินเข้าไปใกล้ หรือเมื่อพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งจะทำให้การกำจัดไม่ค่อยได้ผล

๔. เพลี้ยไฟ

นอกจากเพลี้ยจักจั่นมะม่วงแล้ว ในระยะที่มะม่วงออกดอกนี้ อาจมีเพลี้ยไฟเข้าทำลายช่อดอกด้วย โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงที่ดอกทำให้ดอกร่วง เช่นกัน เพลี้ยไฟทำลายพืชบริเวณใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอกมะม่วง ทำให้เป็นแผลจุดสีดำ ถ้าระบาดรุนแรงผลมะม่วงจะเป็นสีดำ เกือบทั้งหมด ถ้าเป็นระยะดอกจะทำให้ช่อดอกหงิกงอ ดอกร่วง ไม่ติดผลหรือติดผลน้อย ซึ่งจะระบาดเมื่ออากาศร้อนและแห้งแล้ง อย่างไรก็ตามมีการพบเห็นเพลี้ยไฟหลังจากฝนตกบ้าง

การป้องกันและกำจัด

ถ้าพบไม่มากให้ตัดทำลาย เผาทิ้ง ถ้าพบมากควรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงพ่น *Cyhalothrin* หรือ โมโนโครโทฟอส หรือคาร์บาริล ฉีดพ่นอย่างน้อย ๒ ครั้งเมื่อเริ่มแทงช่อดอก และช่วงมะม่วงติดผลขนาด ๐.๕-๑ ซม. หรือเท่ามะเขือพวง

๕. แมลงวันผลไม้ทำลายผลมะม่วง

แมลงวันผลไม้ตัวเมียจะวางไข่ใต้ผิวของผลมะม่วง เมื่อไข่เจริญเป็นตัวหนอน หนอนจะไชซอนกินเนื้อมะม่วงเป็นอาหาร ทำให้ผลมะม่วงเน่าเสียหายร่วงหล่นได้

การป้องกันและกำจัด ทำได้หลายวิธี

๑) ห่อผลมะม่วงด้วยกระดาษหรือใบตองแห้ง

๒) ทำลายดักแด้โดยการไถพรวนดินบริเวณโคนต้น หรือใช้สารเคมีฆ่าแมลงพ่นลงดิน เพื่อฆ่าดักแด้ เช่น ดีลตริน คลอเดน

๓) เก็บผลมะม่วงที่ถูกทำลายโดยแมลงวันผลไม้ที่หล่นโคนต้นทำลายเสีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

หากมีระบบน้ำชลประทานมะม่วงสามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ถ้าหากไม่มีน้ำให้ปลูกช่วงต้นฤดูฝน (ต้นเดือนเมษายน - พฤษภาคม)

ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง (ชลประทาน)	←			△								→
	←											→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางไทร มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๒๑,๒๐๐ บาท

ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี ๒๕๖๕อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อไร่/รอบ/ปี)

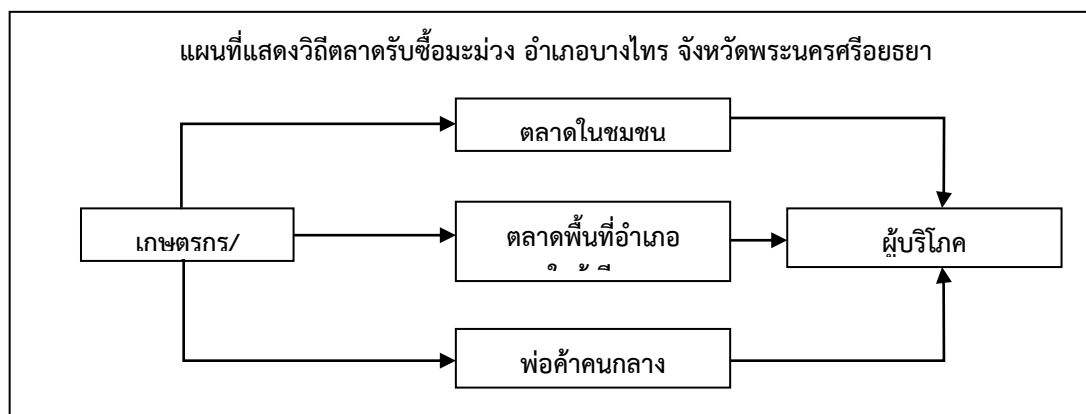
รายการ (ตัวอย่าง)	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ยกร่อง	๑๐,๐๐๐	ครั้งแรก
พันธุ์มะม่วง	๒,๐๐๐	ครั้งแรก
ปลูก	๓๐๐	ครั้งแรก
ยาคุมวัชพืช	๙๐๐	๓ ครั้ง
ทำสารเร่ง	๑,๐๐๐	๑ ครั้ง/ปี
ปุ๋ยคอกอัตรา ๒๐๐ กก./ไร่	๑,๒๐๐	
ปุ๋ยเคมี ๒๕-๗-๒๕ อัตรา ๕๐ กก./ไร่	๑,๖๐๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย (วันละ ๓๐๐ บาท)	-	
ให้น้ำ (ดูตามความชื้น)	๑,๐๐๐	น้ำมัน
เก็บเกี่ยวต้นละ ๒๕ บาท (คละเกรด)	๑,๒๐๐	
ค่าจ้างดูแลรักษารวมปลูก (ต่อปี)	๒,๐๐๐	
ค่าเช่าที่	-	
รวม	๒๑,๒๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง และมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต

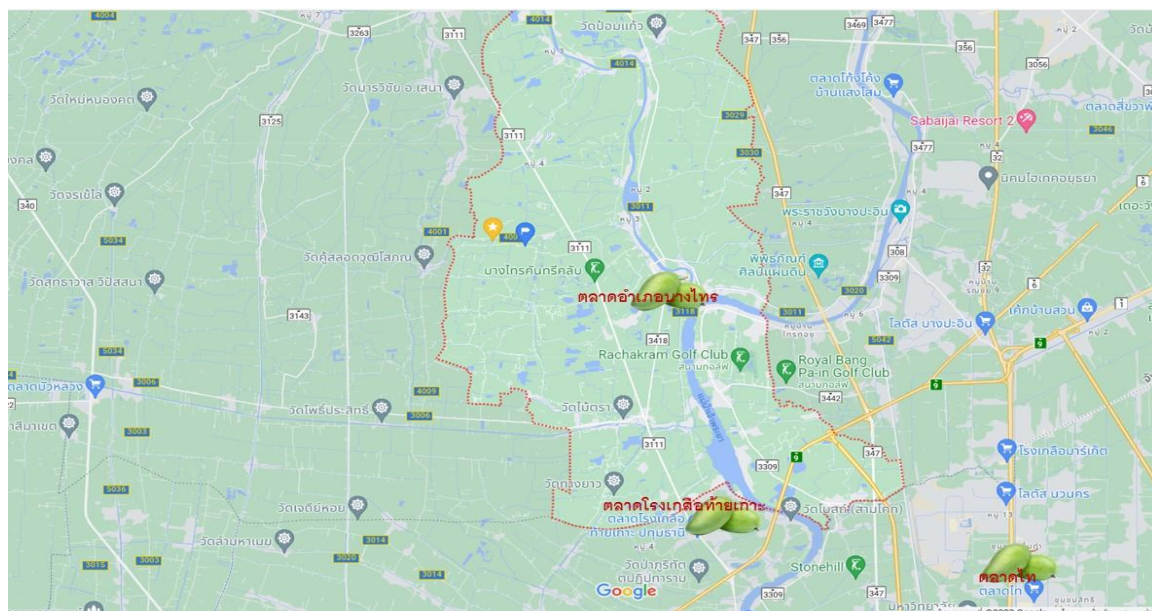

ภาพที่ ๒๓ วิถีตลาดของมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

การจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอบางไทรเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับผู้ซื้อโดยตรง/รถเร่ บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางไทร ไม่มีเกษตรกรต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

๒. ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒. ภัยธรรมชาติ	๑. เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความ จำเป็นในนาข้าว ๒. ดินเป็นกรดจัด ๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๑. ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๒. การปรับปรุงบำรุงดิน ๓. รักษาสิ่งแวดล้อม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ข้าว ๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. โรคและแมลงศัตรูข้าว ๓. ผลผลิตไม่มีคุณภาพ	๑. การใช้สารเคมีไม่ถูกต้องและเกิน ความจำเป็น ๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๓. ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิต	๑. ส่งเสริมการใช้พันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ๒. มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การผลิตสินค้าที่ปลอดภัย ต่อเกษตรกร และผู้บริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ด้านการจัดการ ศัตรูพืชแบบผสมผสาน เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ไม่มีการรวมกลุ่ม ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	๑. ขาดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความ เข้มแข็งในการต่อรอง การซื้อปัจจัย การผลิต และขายผลผลิต ๒. ความสนใจของคนรุ่นใหม่ในการ ต่อยอดและพัฒนาด้านการเกษตรมี แนวโน้มที่ลดลงประกอบกับ เกษตรกรรุ่นเดิมกำลังจะเข้าสู่วัย สูงอายุ	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง เพิ่มบทบาทและประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ให้เป็นสถาบันที่มีความพร้อมในการดำเนินการธุรกิจ ซื้อ – ขาย ข้าวเปลือก และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๒. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ ของอาชีพการเกษตร	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. ไม่มีการแปรรูปเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม	๑. ผลิตแล้วขายเลยไม่มีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า	๒. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างการรับรู้ในเรื่อง ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

ตารางที่ ๒๕ แสดงประเด็นการวิเคราะห์ (SWOT) ตำบลบางพลี

จุดแข็ง (S =Strength)	จุดอ่อน (W=Weakness)
<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพื้นที่เหมาะในการทำการเกษตร, การคมนาคมสะดวก - มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและระบบชลประทานในพื้นที่ - ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง - เกษตรกรหาความรู้และเทคนิคใหม่ๆ มีความสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดได้, มีความรู้ความชำนาญในการทำการเกษตร - มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ - มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการทำการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพดิน ขาดความอุดมสมบูรณ์ - เกษตรกรขาดความรู้, ขาดแคลนแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดี - ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ - เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ - ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร - สินค้าเกษตรยังไม่มีรูปแบบหรือต่อยอด - บางชุมชนมีการรวมกลุ่มน้อยมาก - เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ทำกิน, ขาดการวางแผนการผลิตที่ดี - เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการทำบัญชีครัวเรือนและยังไม่สามารถลดต้นทุนในการผลิตที่สูงได้
โอกาส (O =Opportunity)	ภัยคุกคาม (T= Threat)
<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - โรคและแมลง - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลก, ปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้น - สินค้าการเกษตรบางอย่างส่งออกไม่ได้ - มีคู่แข่งทางการค้าจากต่างประเทศ,บางประเทศมีการกีดกันทางการค้า

๓ การจัดทำ TOWS Matrix

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๓.๑ กลยุทธ์เชิงรุก

๓.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๓.๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

๓.๑.๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

๓.๑.๔ พัฒนาแหล่งเรียนรู้

๓.๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๓.๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย

๓.๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต

๓.๒.๓ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

๓.๒.๔ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร

๓.๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๓.๑ สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด
- ๓.๓.๒ การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer ให้มีความรู้เรื่องกฎหมายการกีดกันการค้าระหว่างประเทศ

๓.๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๓.๔.๑ พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ๓.๔.๒ พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพ
- ๓.๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือก